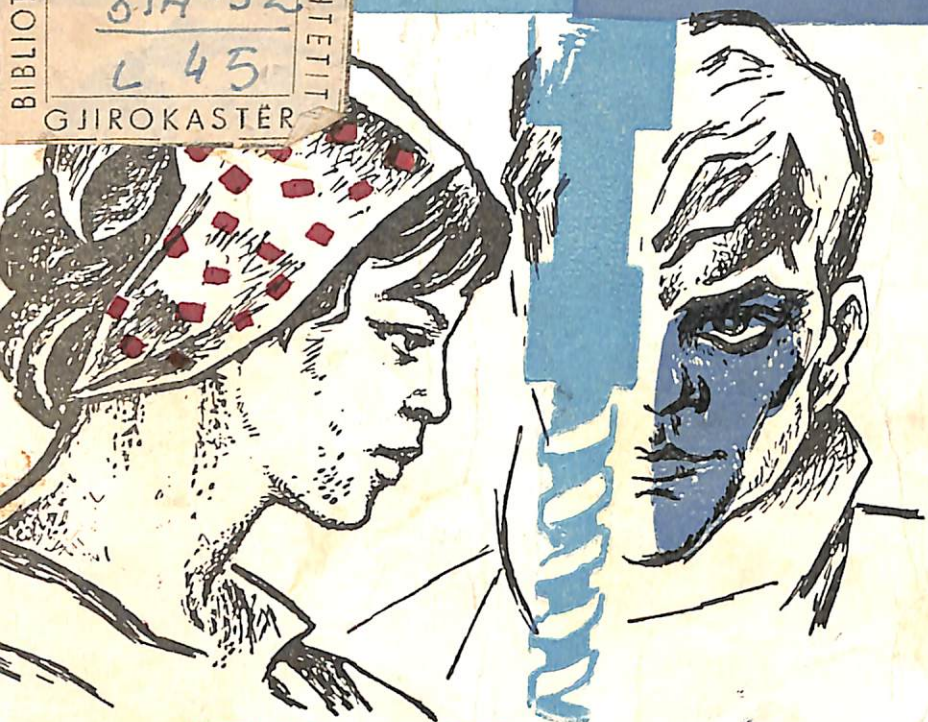

lavdie leka

(212)

novelë

BIBLIOTEKA
E
814-32
L 45
SHITIT
GJIROKASTËR

erdhi një vajzë

8P1. P83 - 32

L45

LAVDIE LEKA

S.

ERDHI NJË VAJZË

(Novelë)

~~53737~~ 1870

LIBRARI E SHKOLLËS
SHKOLLËS E SHKOLLËS

SHTËPIA BOTUESE «NAIM FRASHËRI»

Atë mbrëmje nuk po e njihja tim kushëri. S'më kish qëlluar asnjëherë ta shihja aq të preokupuar. Përkundrazi, sa herë takonte që bisedoja me të, ai ma priste shkurt:

— Ç'ke, moj, ç'ke? S'u çlirove një herë nga përkujdesitë e tepërta.

Dhe niste ndonjë muhabet tjetër që s'kish fare lidhje me bisedën tonë. Unë tundja kokën duke menduar se ai e merrte fare lehtë jetën.

— Kam dëshirë të të dëgjoj të flasësh një herë mbarë. — i thosha.

— E po njeriu s'do rrijë çdo çast serioz e me gjymtyrë të ngrira. Njeriu ka nevojë dhe të qeshë. Apo jo, kushërirë?

— Ja, — shtonte ai buzagaz, — ti a s'je dakord se po ju japim më tepër të drejta se sa ju takojnë juve grave dhe vajzave?

E dija që nuk e kish seriozisht, prandaj hesh-tja. Kurse ai përsëri vazhdonte e tregohej tepër mospërfillës për atë që thoshte.

Atëhere i kthehesha unë. I tregoja se nuk ishte në rregull. Po bëhej njëzet e shtatë vjeç e akoma s'po e mblidhte mendjen.

— Mos e ke fjalën për t'u martuar? — më pyeste, — mos më ke gjetur dhe ti ndonjë? — dhe qeshte. Vija dhe unë buzën në gaz.

E dija se sa herë do të vinte në Tiranë Sa-

miu, jo vetëm nënë Fatua, e ëma, por edhe tetot, hallat e kushërirat do t'i propozonin nga një nuse. Kisha vënë re me sa neveri dëgjonte ai. Isha një ditë aty, kur xhaxhesha i tha: «Të kam gjetur një! Veç ta shikosh!», kurse ai, i habitur, e pyeti:

— Ku? Në rrugë?

Unë qesha. Xhaxhesha u zemërua. Samiu më tha:

— Mos ke ndër mend dhe ti të më gjesh ndo-një?

Dhe e tha sikur t'i vinte keq për të gjitha këto «ndonjëra» që prisnin vetëm aprovimin e tij.

— Jo — iu përgjegja. — Ti ke aq mend sa mund ta gjesh vetë.

— Por kur s'kam ndër mend fare për t'u martuar?

S'ishte hera e parë që fliste kështu... Dhe shtonte se martesë ishte një marrëzi, sidomos për moshën e tij.

— Tashti që jam i ri, që kam një pasion, që kam mundësi të jap e të shkëlqej, përse të vë një barrë mbi vete? Për t'u ndalur nga kjo rrugë? — përsëriste.

Kurse unë i thosha se ai s'dinte ç'ishte familja, se kishte mendime të gabuara. E filloja t'i flisja për familjen e re socialiste.

Pikërisht në një ditë të tillë, kur, siç më thoshte, po «i shisja moral», ai, në vënd që të më përgjigjej, më pyeti:

— Kur fillojnë vajzat... dua të di në ç'moshë fillojnë të interesohen për veten... .

Nuk iu përgjigja, por ai më vështronte sikur priste vetëm fjalën time.

— Vërtet ke qejf ta dish? — i thashë duke u hequr se nuk e kisha kuptuar që po shtirej.

— E di si është puna? — foli ai po me atë seriozitet. — Si the dhe vetë... Duhet vendosur, apo jo?

Dhe, për të më nxehur, vazhdoi:

— Sepse ka rëndësi kjo, kushërirë. Se duhet zgjedhur një moshë, kur vajzat akoma s'kanë filluar të interesohen për veten. Ashtu janë, si të them, më naturale.

Heshti, pastaj qeshi me të madhe.

— Bukur e thashë, «naturele».

Unë përsëri tunda kokën.

— Se kur do të vesh mend as unë s'e di. Dhe si ja arrin të bësh ato racionalizimet e tua me këtë kokë që ke!

— Hë pra!

Kur e dëgjoje që fliste aq i qetë, duke thithur lehtë cigaren me filtër, të dukej se ishte njeriu më i kënaqur, më i lumtur në botë.

Atë mbrëmje tek e shihja të preokupuar, u hutova. Sikur s'ishte Samiu para meje. Në mes të bisedës ia nguli vështrimin tavolinës e u shqetësua, sepse aty mungonte një gotë.

— Ju thashë, — thirri, — do të vinë pesëmbëdhjetë vetë. — Mua më hypi gazi. S'e kisha parë asnjëherë aq nervoz.

— E punë e madhe, — i thashë: — Njëri le të rrijë pa pirë.

Por ai rrëmbeu gotën nga duart e mia, rregulloi pecetën te cepi i tavolinës dhe, sikur të më jepte urdhër më tha:

— Hë se s'të thirra kot, si të duket tavolina?

— Për bukuri! Po përse gjithë këto telashe? Ishit mbledhur në një lokal e mbaroi.

Sikur të mos e kish dëgjuar fare vërejtjen time, ai shkoi e sakaq u kthye me një vazo plot lule të freskëta.

— Për bukuri, thua! Dhe harrove më kryesoren, — murmuriti duke vënë lulet në tavolinë. Sa për lokalin që përmende, një herë tjetër do ta kemi parasysh. Sot do të mblidhemi këtu.

Dy ditë më parë në një mbledhje të madhe, në sallën e re të qytetit, brigadës së tyre i kishin dorëzuar flamurin e garave socialiste. Kishte ardhur një i deleguar nga Tirana, ishte bërë një mbledhje tamam si një miting. Ata të pesëmbëdhjetët e brigadës kishin kaluar çaste të mëdha gëzimi e emocioni. Ishin përqafuar me njeri-tjetrin dhe kur kish mbaruar mbledhja, tërë rrugës deri në kantier, ku edhe banonin, kishin bërë si fëmijët. Kishin kënduar këngët e dynjasë. Të gjitha këto m'i tregoi Samiu mbrëmë. Pastaj dikujt i kishte shkrepur që ditën e dielë të shkonin të shihnin ekspozitën e re që ishte hapur në Tiranë. Samiu, që deri atëhere kish heshtur, u kish thënë se pikërisht të djelën ai kishte ditëlindjen, ndaj i ftonte të gjithë në shtëpinë e tij në Tiranë. Aty ai kish nënën e një motër më të vogël.

Për një moment të gjithëve u ishte dukur e lehtë kjo bile njeri nga shokët, Bardhi, sikur ta kish pasur në majë të gjuhës, kishte propozuar gjithë listën e mezeve dhe të pijeve. Një vajzë ish kujtuar për buqetën me lule, kurse Esati, hamësi i brigadës, kish thirrur:

— Po bukën, more, bukën e harruat?

— Bukën, thotë. Po ju harruat më kryesoret,

— ishte hedhur njera nga vajzat, — e para, harruat se duhet rregulluar turni për të hënën, dhe, e dyta, maqina. Me se do të udhëtojmë, me këmbët e Janit?

Po bënë si bënë dhe të gjitha i rregulluan, dhe maqinën, dhe turnin. S'lanë asgjë nga mënyja e propozuar, dhe ajo që më çuditi më tepër, ishte se kishin gjetur edhe zëmbakë. E si i kishin gjetur? Dy ditë më parë ku s'kërkova dhe s'gjeta një degë për të uruar një shoqe për ditëlindje, kurse në tavolinën e rregulluar për mrekulli, ashtu si di vetëm teto Fatua, ata zëmbakë të bardhë ishin si një ëndërr e dëshëruar.

Ora po afronte shtatë. Samiun s'e mbante vendi. Për një çast më nevríkosi ajo ecë e jakë e tij, vërejtjet e sugjerimet që bënte.

— A s'bën mirë të dalësh pak? — i thashë. — Freskohu ca! Sikur është hera e parë që merremi me të tilla gjëra!

— Ahu, dhe ti! — dhe përsëri se për çfarë filloj t'i ankohej s'ëmës.

Po mendoja se si mund të ndryshojë njeriu kështu për një kohë të shkurtër. Dhe s'mendoja kot. Po më habiste Samiu. Herahere më dukej se kisha njeri tjetër pranë.

— Më duket se po vijnë! — thirri ai duke hyrë nga ballkoni. — Hiqni këpucët nga korridori.

Buzëqesha. Ky Samiu sikur ish mbytur nga preokupimet. Ç'të kish ndodhur vallë? Më lindi një farë dyshimi që pak nga pak po më forcohej, e m'u duk se çdo gjë ishte e kuartë aty nga ora shtatë e gjysëm, kur në tavolinë mungonin vetëm tre veta. Të tjerët kishin zënë vend pranë pjatave, që të hapnin oreksin. Vetëm Samiu rrinte në këmbë dhe

buzëqeshte, kur shokët e thërrisnin të ulej. Unë i bëra me shenjë dhe i thashë t'u mbushte gotat.

— Dale, të presim dhe ca. Ne jemi kompaktë — tha ai si pa të keq.

Por ai më bullafiqi që kishte zënë vend në krye, kërkoi të pinte.

— Ata që vonohen, të pinë më pak. Si dënim! — tha.

— Po vijnë, — lajmërova unë. — Dëgjohet zhurmë në shkallë.

Samiu në çast u gjend te dera. Sytë i shkëlqenin.

— Është Niku me Lumen, — tha me përtesë, — i njoha nga të qeshurit. — Dhe s'gaboi.

— Po ajo? — thirri bullafiqi.

Ai sikur të mos e kish dëgjuar këtë pyetje, shkoi në kuzhinë.

— A erdhën të gjithë? — e pyeta. — Është mirë të filloni.

— Besoj se erdhën, — tha dhe hodhi në sobë bishtin e cigares. Doli dhe një herë në ballkon e pastaj zuri vend andej nga fundi i tavolinës.

— Çfarë thotë Esati? — pyeti.

— Se emancipimi ua ka mbledhur burrave. E ç'të mbledhur se!

— He, se keni avokate të fortë këtu — u tha Samiu tri vajzave, që prisnin të heshtura. — Si-domos për emancipimin — shtoi, e vështroi nga unë. Në çast trokitën në derë. Trokitën lehtë dhe vetëm një herë.

— Erdhi, — thashë unë.

— Erdhi! — thirrën të gjithë.

— Patjetër do të vinte — tha Jani.

Samiu u ngrit sikur ta kish shtyrë njeri nga

vendi. Unë zgjata dorën, ngrita pirunin që rrëzoi dhe dola pas tij.

Një vajzë e gjatë po hiqte trikon në korridor. Flokët i kish të zeze e të lëshuar mbi shpinë. Korridori u mbush me aromën «sekret i dashurisë».

— Thashë se s'do të vije! — dëgjova Samiun të fliste ngadalë.

— E si do të ndahesha nga shokët! — Ajo buzëqeshi, pastaj m'u drejtua mua e më përshëndeti.

Nga dhoma po ngrinin dolli për të. E quanin Diana. Unë ja qepa sytë e vrisja mendjen të gjeja se ku e kisha parë atë fytyrë aq tërheqëse, ata sy me bisht, që nxinin e shkëlqenin. Dukej e shkathët, por edhe tepër serioze për moshën që kishte. I lëshuan vend në krye, por ajo s'pranoi e u ul përballë meje. Pranë saj tërhoqi karrigën Samiu.

— Ngatërrova shtëpinë — tha. — Po ju të kishit filluar.

— E ç'të filluar sel! — ja priti Esati. — Ja, t'u shkrep edhe s'erdhe, apo s'të shkrepet ty, ndo-njëherë!

Qeshi dhe Samiu me të tjerë. Në dorë mbante cigaren e ndezur. Dukej tepër i gëzuar. Unë ja ngula sytë, por ai mbase kish harruar fare që ndodhesha aty. Diç i tha Dianës ngadalë, dhe ajo buzëqeshi.

Sepse, papritur, ajo vajzë me sytë si xhixhë, me të qeshurit e saj të përmbajtur më ngjalli një kureshtje të madhe.

— Se ku ju kam parë — i thashë.

Ajo buzëqeshi në atë mënyrën e saj e tha me një zë të këndshëm.

— Kurse unë ju mbaj mend. Kanë kaluar vi-

te, që atëhere. Punoja në uzinën gjeologjike në Tiranë. Ju erdhët tek ne për të shkruar. Ishim fare pak shoqe... A ju kujtohet?

Por s'më la ai që rrinte në krahë të bullafiqit të ndillja kujtimet.

— Ç'temë interesante për të shkruar — thirrri. — Dhe unë që s'jam gazetar do ta kisha qarë fare!.. Vitet kalojnë, njerëzit rriten. Diana u shkëput nga puna, vazhdoi shkollën, doli teknike e mesme, punoi disa kohë në prodhim dhe kërkoi vullnetarisht të punonte në një nga frontet e vështira në kantierin tonë! Bukur, apo jo? Po ne këtë t'i kishim thënë shokut tonë, korrespondent të radios, atë ditë, more! — përfundoi ai.

Të gjithë qeshën. Qeshi dhe Samiu e shikoi nga ajo. Unë i tunda kokën kur ndesha në vështrimin e tij të lumtur.

Pak më vonë në kuzhinë ai më pyeti.

— Hë?... A depërtove thellë në shpirtrat njerëzorë? Unë e dashuroj atë. Po ajo vallë?

Nga dhoma erdhi melodia e një kënge popullore për partinë. Këndonte një burrë, një vajzë ja mbante. Dikush i binte fizarmonikës.

Vonë natën, kur të gjithë u shpërndanë, e pyeta Samiun:

— E pse këceve vetëm një herë më të — dhe qesha kur pashë si u ngrysën vetullat e tij.

— Ç'ke? — më tha.

— Më pëlqen.

— Çfarë të pëlqen?

— Si të të them!.. Kjo e gjitha... Vështrimi yt... Diana. Duhet të jetë e fortë. Apo jo?..

Ai s'm'u përgjegj menjëherë. Shtypi me nervozizëm cigaren mbi paqetën e duhanit e tha: